

Utlåtande Rotel III (Dnr KS 2025/444)**Motion om att ändra i samverkansavtalet så att SISAB tar kostnader som rör skolbyggnader och skolornas arbetsmiljö**

Motion av Jan Jönsson (L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren**Sammanfattning av ärendet**

Jan Jönsson (L) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen föreslås att staden tar initiativ till att ändra i samverkansavtalet mellan Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och utbildningsnämnden så att kostnaden för byte av inpasseringssystem blir en fastighetsägarfråga.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, utbildningsnämnden, Stockholms Stadshus AB och Almega Stockholm.

Almega Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att förslaget ligger i linje med den översyn som görs av samverkansavtalet för pedagogiska lokaler som leds av stadsledningskontoret.

Förskolenämnden har inget principiellt emot att samverkansavtalet ändras i enlighet med förslaget. Vidare lyfter nämnden att stadens förskolor har lokaler med flera olika fastighetsägare utöver Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB). Detta väcker frågan om hur kostnaden för byte av inpasseringssystem för förskolelokaler som inte tillhandahålls av SISAB ska hanteras.

Utbildningsnämnden ställer sig i grunden positiv till motionens förslag avseende ansvar för inpasseringssystem. Samtidigt vill nämnden framhålla att det redan pågår en översyn av samverkansavtalet, där frågan om inpasseringssystem ingår. Nämnden vill också framhålla att även hyreskostnader finansieras inom nämndens budget och att ett förflyttat ansvar därför har begränsade effekter på nämndens ekonomi som helhet.

Stockholms Stadshus AB anser i likhet med SISAB att frågan om ansvarsfördelning och kostnadsansvar för låssystem, passersystem och inbrottslarm omhändertas inom ramen för den översyn och revidering av samverkansavtalet som nu pågår.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Inpasseringssystem kan vara en viktig del i skolornas säkerhets- och trygghetsarbete. Framförallt när det kommer till att hålla obehöriga personer utanför skolan för att förhindra stöld, skadegörelse och annan form av brottslighet. När det kommer till pågående dödligt våld (PDV), som motionären lyfter, vet vi däremot från forskning att det absolut viktigaste är att skolorna regelbundet genomför övningar och utbildningar vilket är något som staden också arbetar aktivt med.

Jag delar motionärens uppfattning om att kostnader för installation av inpasseringssystem bör vara en fastighetsägarfråga. Detta inte minst för att möjligheten att hålla skolor låsta för obehöriga inte ska vara en fråga om den enskilda skolans ekonomi.

Därför har också den rödgröna majoriteten gett SISAB och stadsledningskontoret i uppdrag att utreda om kostnaderna för installation av passersystem kan bäras av SISAB. Frågan behandlas just nu inom ramen för översynen av samverkansavtalet. Den tydliga ambitionen är att SISAB ska ansvara för dessa investeringskostnader och att fler skolor ska kunna utrustas med den här typen av låssystem. Redan idag finns elektroniska inpasseringssystem på en majoritet av stadens grundskolor och på i princip samtliga gymnasieskolor.

Att däremot flytta ansvaret för en mängd investeringar från skolorna till SISAB såsom motionären föreslår skulle i förlängningen riskera leda till ökade lokalkostnader och att mindre av skolans pengar kan gå till undervisning och lärare. Detta då investeringar som bärs av SISAB också finansieras genom skolornas lokalhyra. När elevantalet nu minskar drastiskt behöver vi tvärtom se till att så mycket som möjligt av skolans pengar kan gå till undervisning. Att rektorer har rådighet över mindre investeringar är också viktigt för att ge handlingsutrymme till skolorna och möjlighet att se till att skollokaler anpassas efter verksamhetens behov.

Bilaga

Motion om att ändra i samverkansavtalet så att SISAB tar kostnader som rör skolbyggnader och skolornas arbetsmiljö, dnr KS 2025/444-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andréa Hedin (alla M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra

Föredragande borgarråd skriver i sina synpunkter: ”Att rektorer har rådighet över mindre investeringar är också viktigt för att ge handlingsutrymme till skolorna och möjlighet att se till att skollokaler anpassas efter verksamhetens behov.” Faktum är dock att det uppstår orättvisor i nuvarande system i den bemärkelsen att populära innerstadsskolor har pengar medel som de kan göra säkerhetsinvesteringar för i och med att de har fulla klasser, medan ytterstadsskolorna ofta inte har samma möjligheter.

En del skolor har alltså råd med ordentliga säkerhetsinvesteringar och god arbetsmiljö, medan andra inte har det. Vårt förslag skulle i praktiken innebära en rimlig ekonomisk omfördelning så att alla skolor klarar att upprätthålla en basal säkerhetsstandard. Vi har också förstått att flera rektorer skulle välkomna en sådan ordning.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 18 februari 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Paccamonti (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Jan Jönsson (L) har väckt en motion i kommunfullmäktige. I motionen framförs att en säkerhetsinventering av stadens skolor visat på brister som behöver åtgärdas framförallt gällande uppdatering av föråldrade inpasseringssystem. Detta speciellt med tanke på det förändrade säkerhetsläget med hot om skolskjutningar, ensamma gärningspersoner och öppna drogsener runt skolgårdar.

Motionären önskar att det blir en fastighetsägarfråga istället för en kostnad för verksamheten när man behöver byta inpasseringssystem som samverkansavtalet idag gör gällande. Utöver detta anser motionären att andra kostnadsposter såsom ventilation, ljudisolering i matsal, köksinvesteringar med mera, bör flyttas från verksamhetskostnad till kostnad för fastighetsägare.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, utbildningsnämnden, Stockholms Stadshus AB och Almega Stockholm.

Almega Stockholm har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att frågan om säkerhet i pedagogiska lokaler är av stor vikt och arbetet som nu görs för att upptäcka brister och höjs nivån är positivt.

Stadsledningskontorets leder arbetet för en översyn av stadens samverkansavtal med SISAB och kostnadsansvar för säkerhetsåtgärder, såsom inpasseringssystem i pedagogiska lokaler, ligger i linje med detta arbete.

Stadsledningskontoret konstaterar därutöver att SISAB finansieras av hyresintäkter och att skolornas och förskolornas hyreskostnader betalas inom berörd nämnds budget. Det innebär att om kostnadsansvar flyttar från hyresgäst till hyresvärd så behöver SISAB få ökade intäkter via hyrorna. Samverkansavtalet reglerar kostnadsfördelningen mellan hyresgäst och hyresvärd. Hur exempelvis hyresgästen fördelar sina kostnader internt regleras inte av samverkansavtalet.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2025 följande.

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Åsa Nilsson Söderström m.fl. (L), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förskoleförvaltningen noterar att motionen inte nämner förskolan. Förskoleförvaltningen besvarar remissen utifrån att frågan även är relevant för förskolan.

Förskoleförvaltningen har inget principiellt emot att samverkansavtalet ändras i enlighet med förslaget att kostnaden för byte av inpasseringssystem blir en fastighetsägarfråga.

Förskoleförvaltningen vill i detta sammanhang lyfta att stadens förskolor har lokaler med flera olika fastighetsägare utöver SISAB. Detta väcker då frågan om hur kostnaden för byte av inpasseringssystem för förskolelokaler som inte tillhandahålls av SISAB ska hanteras.

Därutöver är det viktigt att verksamheten behöver vara del av utformandet av inpasseringssystem så att systemet är kompatibelt med både skolans och förskolans lokala verksamhet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2025 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Jan Jönsson (L), Andréa Hedin m.fl. (M) och Claes Nyberg (C), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen ställer sig i grunden positiv till motionens förslag avseende ansvar för inpasseringssystem. Förvaltningen anser att ett mer samlat ansvar för inpasseringssystem hos exempelvis SISAB skulle innebära bättre förutsättningar för samordning. Därför har förvaltningen i tidigare dialog med SISAB angående översyn av samverkansavtalet framfört öppenhet inför att samla detta ansvar.

Samverkansavtalet reglerar hur olika kostnader hanteras och vilken aktör som ansvarar för vilka delar av skolans lokaler. Avtalet gäller mellan SISAB och Stockholms stad, och utbildningsförvaltningen har därför inte rådighet att på egen hand förhandla om ändringar i avtalet.

För närvarande pågår en översyn av samverkansavtalet under ledning av stadsledningskontoret, där en av de frågor som är uppe för diskussion är just ansvar för inpasseringssystem. Vidare har förvaltningen i verksamhetsplanen för 2025 fått i uppdrag av utbildningsnämnden att undersöka vilka skolor som har elektroniska inpasseringssystem samt se över om det finns behov och förutsättningar att utrusta

fler skolor med sådana system i trygghetsskapande syfte. I detta uppdrag ingår även att undersöka om finansieringsmodellen för sådana åtgärder är ändamålsenlig.

Förvaltningen vill samtidigt framhålla att SISAB finansieras av hyresintäkter och att skolornas hyreskostnader betalas inom utbildningsnämndens budget. Att fler kostnader läggs på hyran kan i förlängningen innebära att den del av schablonen som betalas ut till skolorna måste minskas. Ett förändrat investeringsansvar kan alltså leda till bättre förutsättningar för den enskilda skolan avseende uppgradering av inpasseringssystem, men har i praktiken begränsad effekt på summan av förvaltningens ekonomi som helhet.

Förvaltningen har tagit fram anvisningar som anger en miniminivå för inpasseringssystemets omfattning och funktionalitet i det yttre skalskyddet vid installation. Förutsättningarna kan dock skilja sig mellan de delar av systemet som hör till skalskyddet och de delar som är mer verksamhetsnära (exempelvis klassrumsdörrar). I de senare delarna kan behov och önskemål skilja sig åt mellan skolor.

Vad gäller de övriga kostnader som nämns i motionen ser förvaltningen en fördel i att skolan har rådighet att prioritera och initiera mindre åtgärder på eget initiativ. Enligt samverkansavtalet ska byggåtgärder med en kostnad under 500 000 kronor direktfinansieras av hyresgästen och kan därför inte läggas på hyran. Rektor har delegation att beställa byggåtgärder upp till denna summa. Förvaltningen anser att denna ordning inte bör förändras på ett generellt plan. Alternativet – att även mindre byggåtgärder hanteras av central förvaltning – skulle innebära fler prioriteringar och längre ledtider, samtidigt som skolornas handlingsfrihet minskar. Det finns dock vissa undantag – exempelvis hanteras kostnader för larm numera av central förvaltning.

Förvaltningen vill också påpeka att inköp av inventarier – exempelvis i kök – inte utgör en byggåtgärd och därför oftast behöver bekostas av skolan. Vid underhåll eller omställning från mottagningskök till tillagningskök kan dock central förvaltning finansiera vissa köksinventarier. Vid nybyggnation och större ombyggnadsprojekt kan skolan söka centrala medel alternativt extra investeringsutrymme för de merkostnader som uppstår, exempelvis för inventarier. Ventilationsåtgärder bekostas normalt av SISAB eller central förvaltning.

Stockholm Stadshus AB

Stockholm Stadshus AB:s yttrande daterat den 11 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget för 2024 beslutades att SISAB ska se över behov av revidering av samverkansavtalet och i förekommande fall samverka med kommunstyrelsen för att revidera samverkansavtalet. Arbetet med översynen inleddes under 2024 och pågår under 2025.

Koncernledningen anser i likhet med bolaget och kommunstyrelsen att frågan kring lås och larm är ett prioriterat område och det är därför positivt att en förstärkt utredning är beställd och ska genomföras. Frågan om ansvarsfördelning omhändertas inom ramen för den översyn och revidering av samverkansavtalet som nu pågår och koncernledningen bevakar och följer upp arbetet.

Underremisser

Skolfastigheter i Stockholm ABs remissvar har i huvudsak följande lydelse

SISAB lyfter i sitt svar det påbörjade och pågående arbetet med att se över olika delar i samverkansavtalet. Kommunstyrelsen har i tertialrapport 1 2025 beställt en förstärkt utredning i syfte att finna en lämplig nivå på standard för teknikpaketet kopplat till systemen för passerkontroll och inbrottslarm. Frågan om lämplig ansvarsfördelning utreds även inom ramen för den pågående översynen.

Reservationer m.m.

Förskolenämnden

Reservation av Åsa Nilsson Söderström m.fl. (L)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Att tillstyrka motionen.
3. Att därutöver anföra följande:

Förskoleförvaltningen lyfter att stadens förskolor har lokaler med flera olika fastighetsägare utöver SISAB. Detta väcker då frågan om hur kostnaden för byte av inpasseringssystem för förskolelokaler som inte tillhandahålls av SISAB ska hanteras. Vi menar att detta är en fråga att hantera för hyresvärden, det är så staden bör se på frågan i de avtal man ingår med fastighetsägare.

Utbildningsnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L), Andréa Hedin m.fl. (M) och Claes Nyberg (C),

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut.
2. Att tillstyrka motionen.
3. Att därutöver anföra följande:

Förvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande att den föreslagna förändringen skulle få begränsad effekt på förvaltningsnivå. Men det är på skolnivå vi ser att den stora orättvisan enligt nuvarande system uppstår. En del skolor har råd med ordentliga säkerhetsinvesteringar och god arbetsmiljö, medan andra inte har det. Vårt förslag skulle i praktiken innebära en rimlig ekonomisk omfördelning så att alla skolor klarar att upprätthålla en basal säkerhetsstandard. Vi har också förstått att flera rektorer skulle välkomna en sådan ordning.